

Please note! This is self archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kelo, M. & Niemi, A. (2017). YAMK-tutkinnot uudistavat sosiaali- ja terveysalaa. *Pro terveys*, 44 (3), s. 28-30.

MARJATTA KELO
FT, Kehityspäällikkö,
YAMK-tutkinnot,
Metropolia Ammattikorkeakoulu

ANTTI NIEMI
TtT, Lehtori,
Terveystalon tutkimuspalvelut ja palvelujohtaminen,
YAMK-tutkinnot, Metropolia Ammattikorkeakoulu

YAMK-tutkinnot uudistavat sosiaali- ja terveysalaa

Ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa (YAMK) lähtökohta on aito työelämä, sen tutkimuksellinen kehittäminen ja tiedon yhteisluominen. Tutkinnot ottavat kiinni työelämän kehittämishaasteisiin ja tuovat työelämän muutoksiin uutta asiantuntijaosaamista.

Kuvia 1. YAMK-tutkintojen osaamistavoitteet (European Qualifications Framework (EQF); QAA Scotland, 2013; Opiskelija- ja alumnikyselyt, kevät 2015 ja 2016).

KUVA: METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET HYVIÄ

YAMK-opiskelijoiden kokemukset vahvistavat, että he ovat tyytyväisiä tutkintoonsa ja he työllistyvät hyvin koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Suurin osa toimii asiantuntija- ja erityisasiantuntijatehtävissä. Monet ovat myös johtavissa tehtävissä. Yrittäjinä toimii kolme prosenttia tutkinnon suorittaneista.

Alumnit ja opiskelijat pitivät YAMK-koulutuksen parhaina puolina aitoa sidettä työelämään ja käytännölläisyyttä sekä teorian, menetelmäopintojen ja ajantasaisen tutkimustiedon liittämistä työelämäkontekstiin. Lisäksi tärkeiksi nähtiin joustavat opintomahdollisuudet työn ohessa ja työelämässä saavutetun osaamisen arvostaminen. Koulutuksesta saatuna hyötyinä olivat mm. oman asiantuntijaosaamisen lisääntyminen, uusien näkökulmien tuominen omiin tehtäviin, kiinnostuksen lisääntyminen elinikäiseen oppimiseen ja oman ammattitaidon kehittämiseen. Lisäksi omat edellytykset toimia asiantuntija- ja johtamistehtävissä samoin kuin työnhakumahdollisuudet paraniivat. (Opiskelija- ja alumnikysely, kevät 2015 ja 2016)

Suomessa ylempään korkeakoulututkintoon (YAMK) voi suorittaa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on työelämän kehittämiseen suuntautuva tutkinto, jolle on kysyntää eri puolilla palvelujärjestelmää ja yhteiskuntaa.

YAMK-tutkinto on tarkoitettu työelämässä oleville korkeakoulututkinnon suorittaneille, jotka haluavat laajentaa ja syventää osaamistaan. Tutkinto antaa saman kelpoisuuden työtehtäviin kuin yliopistossa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi tutkinto tarjoaa mahdollisuuden jatko-opintoihin. YAMK-tutkintoon hakevalta edellytetään kolmen vuoden työkokemusta korkeakoulututkinnon jälkeen. YAMK-tutkintojen laajuus on sosiaali- ja terveysalalla 90 opintopistettä eli 1,5 vuoden päätoimiset opinnot. (Opetushallitus) Usein tutkinto suoritetaan työn ohessa monimuoto-opiskeluna, jolloin opiskelu-aika on 1,5–2 vuotta.

UUTTA OSAAMISTA TYÖELÄMÄÄN

YAMK-tutkinnot alkoivat Suomessa vuonna 2003. Vuoteen 2015 mennessä valmistuneita oli jo yhteensä yli 13000. Vuonna 2015 suoritetuista maisteritason tutkinnoista jo 13,4 prosenttia oli YAMK-tutkintoja.

Tutkinnot on kehitetty ennakoimaan työelämän muutosta. Opintojen aikana opiskelija saa sekä laajat tiedot että teoreettiset valmiudet toimia tulevaisuuden työelämän kehittäjänä. YAMK-koulutuksen perustana on ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä uusin tieto ja osaaminen. (Arene 2016)

Opiskelijan kannalta YAMK-opinnoissa yhdistyvät kehittämisosaaminen, tieteellinen tieto ja työelämälähtöisyys. Opinnot toteutetaan monialaisissa ryhmissä eli vahvistetaan verkostoitumista. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan integraatio ja työelämälähtö-

sissä kehittämistehtävissä syntyy työelämässä tarvittavaa osaamista. Työelämän näkökulmasta opiskelija kehittää omaa työyhteisöään läpi opiskelun. (Arene 2016)

YAMK-koulutus tuo työelämän muutoksiin uutta asiantuntijaosaamista. Koulutuksessa on vahva tulevaisuusorientaatio, jolla ennakoidaan esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan muutosta. Opinnäytetyö tehdään työelämän kehittämishankkeena ja siinä käytetään kehitettävää työtettä. Näin syntyy osaamista, jota perinteinen koulutus ei voi tuottaa.

Opiskelija kartuttaa oman alansa tietoa kriittisesti, tuottaa uutta tietoa, soveltaa sitä käytäntöön ja arvioi uuden tiedon aikaansaamia vaikutuksia. Koulutuksen pedagogisina lähtökohtina ovat mm. dialogi, yhdessä oppiminen ja vertaisoppiminen. Pedagogiset ratkaisut sopivat työssäkäyville aikuisopiskelijoille ja helpottavat opintojen ja työn yhteensovittamista.

TUTKINNOISTA TYÖELÄMÄÄN

Suomessa on ammattikorkeakouluja. Metropolia Ammattikorkeakoulun YAMK-tutkinnojen tarjonta on Suomen laajin. Tarjolla on 28 ohjelmaa, joista kuusi on monialaisia sosiaali- ja terveysalan tutkintoja. Sosiaali- ja terveysala tarvitsee työntekijöitä, jotka kehittävät ja tuottavat asiakas- ja potilaslähtöisiä terveyspalveluita.

KLIININEN ASIAANTUNTIJUUS SOSIAALI-

JA TERVEYSALALLA -koulutusohjelma vastaa näihin osaamisvaatimuksiin ja antaa valmiudet työelämän kehittämiseen ja oman alan asiantuntijuuden syventämiseen.

KUNTOUTUKSEN YAMK-tutkinto on tarkoitettu niille, jotka haluavat syventää ja laajentaa kuntoutuksen kehittämis- ja johtamisosaamistaan moniammatillisessa ryhmässä.

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PALVELUJEN

JOHTAMINEN -koulutusohjelma antaa valmiudet työelämän kehittämiseen ja johtamiseen sekä luo tarvittavat teoreettiset tiedot alan vaativissa asiantuntijatehtävissä toimimista varten. Tutkin-
nossa on kaksi suuntautumista: sosiaali- ja terveysalan johtami-
nen sekä ensihoitopalveluiden johtaminen.

SOSIAALIALAN YAMK-tutkinnon suorittaneet työskentelevät monissa erilaisissa työtehtävissä: sosiaalialan eri palvelualuejen erityisasiantuntijoina, suunnittelijoina, projektipäälliköinä tai esi-
miehinä.

VANHUSTYÖN YAMK-tutkinto vahvistaa vanhustyön gerontolo-
gista ja moniasiantuntijuuteen perustuvaa osaamista sekä johta-
mis- ja kehittämisosaamista.

HEALTH BUSINESS MANAGEMENT (Terveysalan liiketoiminnan johtaminen) on englanninkielinen YAMK-ohjelma, jossa sosiaali- ja terveysalan sekä tekniikan ja liiketoiminnan ammattilaiset opiskelevat yhdessä. Koulutus valmentaa monipuolisiin sosiaali- ja terveysalan liiketoiminnan asiantuntija- ja esimiestehtäviin sekä julkiselle että yksityiselle sektorille. (www.metropolia.fi) Kaikissa tutkinnoissa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus kansainvälisiin kontakteihin ja sitä kautta edellytyksiä toimia kansainvälisissä verkostoissa.

Alkuvuodesta 2017 Metropolia sai Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen KARVIN toteuttamassa auditoinnissa laatuleiman, joka osoittaa Metropolian laatujärjestelmän sisältävän eurooppalaisten korkeakoulujen laadunhallinnan periaatteet ja suositukset. Kuntoutuksen YAMK-tutkinto sai kansainväliseltä auditointiryhmältä parhaan mahdollisen arvosanan. Näin se voi toimia hyvien käytäntöjen jakajana kansallisesti ja kansainvälisesti. Tutkinnoissa on erinomaisesti kehitetty opetussuunnitelmaa yhteistyössä työelämän toimijoiden, tutkinto-ohjelman opiskelijoiden ja heidän työyhteisöidensä sekä TKI-toiminnan kanssa. Opetuksessa hyödynnetään moninaisia menetelmiä ja oppimisympäristöjä. Yhteiskehittäminen on pedagoginen ratkaisu, jossa opiskelijoiden osallisuus on vahvasti mukana. (Pirie ym. 2017)

SOTE-palveluiden rakenteissa tarvitaan joustavasti työn ohessa opiskeltua uutta korkeakouluosaamista. YAMK-opinnoissa opiskelija kehittää itseään ja uudistaa työelämää. Opinnot tuottavat maisteritason tutkinnon ammattilaisen urakehitykseen.

LÄHTEET: Arene (2016). Ammattikorkeakoulujen maisterikoulutus osaamisen uudistajana – YAMK-tutkinnot suomalaisena koulutusinnovaationa. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n selvitys YAMK-tutkintojen rakenteellisesta kehittämisestä.

European Qualifications Framework (EQF): Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF). Luettavissa: <https://ec.europa.eu/plateus/content/descriptors-page>.

Kysely YAMK-opiskelijoille ja alumnelle, kevät 2015 ja 2016.

Pirie, I. Abebe, R. Jukic, M. Nurkka, A. Ristimäki, K. Kolhinen, J. & Aurén, H. (2017). Audit of Metropolia University of Applied Sciences 2017. Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere.

QAA Scotland (2013): What is mastersness? Report of the Scottish Higher Education Enhancement Committee. Edinburgh: Scottish Higher Education Enhancement Committee. Luettavissa: <http://www.enhancementthemes.ac.uk/docs/report/whatis-mastersness.pdf>.

LÄHTEET:

SUOMEN ASETUSKOKOELMA

17/1888 Keisarillisen Majesteetin Armollinen Julistus vuosirahansäännöstä uudelle kirurgiselle sairaushuoneelle Helsingissä.

33/1892. Keisarillisen Majesteetin Armollinen Julistus koulutettujen hoitajattarien asettamisesta maan yleisiin sairaushuoneisiin.

42/1898. Keisarillisen Majesteetin Armollinen Julistus hoitajista ja hoitajattarista maan yleisissä sairaushuoneissa.

2/1900. Keisarillisen Majesteetin Armollinen Julistus Helsingin yleisen sairaushuoneen järjestysmuodon muuttamisesta.

14/1911. Armollinen Asetus sairaanhoitohenkilöistä Suomessa.

425/1929 Asetus sairaanhoitolaitosten sairaanhoitohenkilökunnasta.

MUU KIRJALLISUUS

KM 1920: 8 Mietintö komitealta, asetettu laatimaan ehdotusta sairaanhoitajataropetuksen järjestämiseksi.

Nyländer E. 1915. Katsaus sairaanhoitokursseihin lääninsairaaloissamme ja yleisissä sairaaloissa. Epione 1915:12, 168.

Sinkkonen S. & Taskinen H. 2016. Hoitotyönjohtamisen juuria etsimässä. Hoitotiede 28(1), 62-77.

Sinkkonen S, Lammintakanen J & Taskinen H. 2017. Hoitotyön johtamiskoulutuksen alkuvaiheet Suomessa. Käsikirjoitus.

Sarvillina A. 1938. Mielisairaanhoitoon kehityksestä Suomessa vuoteen 1919. Yliopistollinen väitöskirja. Vaka-Suomen Kirjapaino, Uusikaupunki.

Tallberg M. 1991a. Maallisen sairaanhoitajakoulutuksen alkuvaiheet Suomessa, Koulun ja menneisyys. Suomen Kouluhistoriallisen seuran vuosikirja 1991, 29, 132-152.

Tallberg M. 1991b. Sairaanhoitaja varsinkin ylihoitajana Suomessa 1700-luvulta toiseen maailmansotaan. Lyhennelmä esityksestä ylihoitajapäivillä 10-11.10.1991 (julkaisematon).

Tikka J. 2007. Ylihoitajattarista terveystieteiden akateemiseksi. 90 vuotta hyvän hoidon ja ammatin hyväksi. Graficolor Ky, Helsinki.

Vuorio K. 2010. Niuva Niuvanniemen sairaala 1885-1952. Juvenes Print OY.